

16.08.2023

Pormestari

69 §**Lausunto Väylävirastolle luonnoksesta maanteiden meluntorjunnan toimintasuunnitelmaksi 2023–2028**

HEL 2023-006655 T 11 00 01

Päätös

Pormestari antoi Väylävirastolle luonnoksesta maanteiden melunhallinnan toimintasuunnitelmaksi 2023–2028 seuraavan lausunnon:

Valtion väylille rakennettavien uusien melusteiden toteutuksen kokonaisrahoitus on riittämätön ja toteutustahti liian hidas. Valtion ja kuntien yhteishankkeena toteutettaviin melusteisiin tulee varata enemmän rahoitusta.

Suunnitelmassa tulee esittää priorisointiperiaate melusteiden toteutusjärjestykselle. Päivitettyjen suunnitelmien ja hankekorttien tulee olla julkisesti lausuntomateriaalin yhteydessä nähtävillä, jotta kunnat osaavat varautua omassa taloudensuunnittelussaan esteiden toteutukseen esimerkiksi päivitettyjen kustannusten osalta. Meluntorjunnan kohteiden priorisoinnissa on tärkeää painottaa voimakkaammin väestön määrää, jota torjunta suojaa. Helsingin kohteiden toteutus suojaa kerralla paljon melulle altistuvia.

Väyläviraston nopeusrajoitusohjeen päivitystyön yhteydessä yhtenä vaihtoehtona on tarkasteltu toimenpidettä nopeusrajoitusten laskemiseksi 60–80 km/h kaupunkiseutujen sisääntuloväylillä. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon kokonaisvaikutukset, kuten vaikutukset saavutettavuuteen ja elinkeinovaikutukset.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelma kaipaa konkreettisempia toimenpiteitä melun torjumiseksi ja siitä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Nyt monet toimenpidetarpeet jäävät tavoitemaisiksi ja epäsuoriksi keinoiksi vaikuttaa meluhaittoihin. Lisäksi toimintasuunnitelmassa tulee huomioida paremmin liikenteen sähköistyminen ja sen vaikutus meluntorjuntaan. Kaupunkiliikenteessä varsinkin alhaisilla nopeuksilla sähköautojen melutaso on alhainen.

Pitkän ajan strategia meluhaittojen vähentämiseksi

Suunnitelmaluonnoksessa on nostettu pitkän aikavälin keinoiksi meluntorjunnan linjaukset, meluhaittojen ennaltaehkäisy, olemassa olevien meluhaittojen lieventäminen sekä meluntorjunnan rahoitus. Pitkän ajan strategia jäi epäselväksi ja sitä tulee tarkentaa.

16.08.2023

Pormestari

Suunnitelmassa on tunnistettu toimiva yhdyskuntarakenne ja kestävä liikkuminen syinä rakentaa melualueelle. Muun muassa MAL-sopimus ja Helsingin yleiskaava ohjaavat maankäytön tiivistämiseen myös vilkkaasti liikennöityjen väylien läheisyyteen. Jatkossa valtion viranomaisien tulee tukea kuntien tarpeita ratkaista väylien meluhaittojen ja tiivistävän maankäytön suunnittelun haastetta valtion väylien varrella. Yksi vaikuttava ratkaisu olisi Helsingin kaupungin näkökulmasta nopeusrajoitusten alentaminen.

Suunnitelmassa on nostettu olemassa olevien meluhaittojen lieventämisen osalta esiin meluntorjuntakeinona nastarenkaiden käytön vähentäminen. Helsingin kaupunki edistää aktiivisesti kitkarenkaiden osuuden lisäämistä. Helsinki on kokeillut nastarengaskieltoa Lönnrotinkadulla.

Suunnitelmassa todetaan, että meluntorjuntatoimien rahoitus tulee olemaan vähintään yhtä haastavaa kuin viime kaudella eikä meluntorjunnan toteuttamiselle ole vielä investointipäätöstä. Tämä on ongelmallista, koska melusta aiheutuvien terveyshaittojen kustannukset ovat merkittäviä suhteessa meluntorjunnan toteuttamiseen tarvittaviin investointeihin.

Helsingin kaupunki on omassa investointiohjelmassaan varautunut omalta osaltaan Väyläviraston kanssa yhteishankkeina toteutettavien meluestehankkeiden kustannuksiin. Näiden hankkeiden toteutuminen tulisi varmistaa myös Väyläviraston osalta osoittamalla niille tarvittava rahoitus. Helsingissä esimerkiksi Hämeenlinnanväylän meluntorjunta olisi tärkeää saada toteutettua tulevalle toimintasuunnitelmakaudella.

Suunnitelmassa tulee esittää priorisointiperiaate melusteiden toteutusjärjestykselle. Päivitettyjen suunnitelmien ja hankekorttien tulee olla julkisesti lausuntomateriaalin yhteydessä nähtävillä, jotta kunnat voivat varautua omassa taloudensuunnittelussaan esteiden toteutukseen. Meluntorjunnan kohteiden priorisoinnissa tulee painottaa väestön määrää, jota torjunta suojaa.

Melusteiden kunto on tunnistettu haaste. Huolto- ja korjaustoimien suunnittelu ja toteutus vaativat selkeät tiedot muun muassa esteiden teknisistä ominaisuuksista, omistajuudesta ja kunnossapitovastuusta. Väylävirasto on viime vuosina kehittänyt omien melusteidensä tiedonhallintaa. Olisi hyödyllistä, että sekä valtion että kuntien melusteet olisivat samassa tietojärjestelmässä omistajuuden ja kunnossapitovelvollisuuden selkeyttämiseksi. Tämä edistäisi olemassa olevien melusteiden kunnostusta.

Melusteiden kustannustehokkuutta on hyvä tarkastella, mutta mitoituksen tulisi perustua valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisesti

16.08.2023

Pormestari

ohjearvoihin. Ainoastaan poikkeustapauksissa mitoituksesta voidaan poiketa, ja tällöin on tärkeää tarkastella optimoinnin vaikutuksia meluntorjunnalle tarkemmin.

Lyhyen ajan toimenpiteet

Rakenteellisen meluntorjunnan kohteiden osalta on hyvä, että kustannuksen lisäksi taulukossa on esitetty suojattujen asukkaiden määrä. Olisi myös hyvä eritellä miten voimakkaalle melulle asukkaat eri kohteissa altistuvat. Rakenteellisen meluntorjunnan kohteiden arvioinnin yhteydessä on tärkeää käydä vuoropuhelua kuntien kanssa suhteessa tuleviin maankäytön suunnitelmiin. Tämän voisi myös nostaa suunnitelmassa esille toimenpiteenä.

Luonnoksen luvussa 5.2. esitetään haasteita, joita esiintyy meluntorjunnan suunnittelun eri vaiheissa. Mikäli suunnitteluprosesseissa on todettu ongelmia, tulisi niiden korjaamiseksi myös tehdä tarvittavia muutoksia toimintatapoihin. Nyt osoitetut toimenpidetarpeet ovat hyvin tavoittemaisia, ja kaipaavat konkreettisempaa kuvausta siitä, miten aiotaan toimia haasteiden ratkaisemiseksi. Suunnitelmassa voitaisiin esittää esimerkiksi prosessikaavio toimivamman meluntorjunnan toteutuksen varmistamiseksi.

Suunnitelmaluonnoksessa on hyvin tuotu esiin nopeuden alentamisen tärkeys asukkaiden meluallistuksen vähentämiseksi Helsingissä. Suunnitelmassa esitetään toimenpidetarve, jossa melu otettaisiin yhdeksi huomioitavaksi tekijäksi Väyläviraston nopeusrajoitusohjeessa. Olisi kannatettavaa, että vaikutusarvioinnin kriteerit ja painotukset tarkistettaisiin nopeusrajoitusohjeen päivitystyön yhteydessä. Työssä voisi mahdollisesti hyödyntää tulevia Euroopan ympäristökeskuksen EEA:n tuottamia laskelmia melun terveysvaikutuksista.

Seuranta

Koska suunnitelman toimenpiteet eivät ole kovin konkreettisia, on myös ohjelman toteutumisen seuranta vaikea määritellä. Suunnitelmassa todetaan, että meluntorjuntahankkeet sisällytetään edellä mainittuihin ohjelmiin rahoituksen ja tarpeiden kulloinkin sallimissa rajoissa, ja suunnitelmien toteutumista seurataan määritetyillä kriteereillä. Tämä ei kuitenkaan anna selkeää kuvaa siitä, mihin suunnitelman onnistuminen perustuu. Esimerkiksi rahoituksen ja tarpeiden kulloinkin sallimissa rajoissa on melko epämääräinen kuvaus. Samoin suunnitelman toteutumisen seurantaan määritellyt kriteerit jäävät kokonaan avaamatta. Nopeusrajoitusten alentaminen olisi investointitarpeiden sijaan asia, jonka Väylävirasto yhdessä ELY-keskusten kanssa voisi itse suoraan päättää ja seurata näiden päätösten toteutumista ja vaikutuksia.

16.08.2023

Pormestari

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.5.2023
- 2 Luonnos maanteiden meluntorjunnan toimintasuunnitelmaksi 2023–2028

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Väylävirasto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Väylävirasto pyytää lausuntoa luonnoksesta maanteiden meluntorjunnan toimintasuunnitelmaksi 2023–2028. Lausuntoa on pyydetty 16.6.2023 mennessä. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaa on pidennetty 16.8.2023 asti.

Väylävirasto laatii meluntorjunnan toimintasuunnitelman vilkkaimmin liikennöidylle maantieverkolle joka viides vuosi. Toimintasuunnitelmassa on määritetty toimenpiteet, joilla Väylävirasto pyrkii vähentämään melulle altistumista maanteiden varsilla seuraavien viiden vuoden aikana. Lisäksi suunnitelmassa käsitellään meluntorjunnan periaatteita, rahoitusta ja muita näkymiä, jotka kattavat pitemmän aikavälin.

Väyläviraston vuoden 2022 meluselvityksen perusteella vilkkaimmin liikennöityjen maanteiden varsilla ohjearvot ylittävälle melulle altistuu merkittävä määrä asukkaita. Meluntorjunnan toimintasuunnitelmalla pyritään torjumaan melua ja sen vaikutuksia sekä ehkäisemään melun lisääntymistä hiljaisilla alueilla.

Toimintasuunnitelmassa on tunnistettu kiireellisimmät meluntorjuntakohteet, jotka eivät sijoitu minkään muun hankkeen alueelle, vaan jotka

16.08.2023

Pormestari

on toteutettava erillisinä meluntorjuntahankkeina. Kohteita on yhteensä 29, joista 17:lle on jo päivitetty kustannusarviot ja suunnitteluvalmius, ja 12:sta tämä on vielä tehtävä. Karkea kustannusarvio 29 kohteelle on yhteensä noin 110 miljoonaa euroa ja asukkaita ohjeavot ylittävältä melulta suojattaisiin noin 10 500.

Melusteiden rakentamisen lisäksi toimintasuunnitelmassa on mukana seuraavat toimenpiteet: meluntorjunnan tarkoituksenmukainen suunnittelu, nopeuden alentaminen sekä rakentamisen aikaisen melun torjunta ja hallinta. Monet toimenpiteistä edellyttävät toteutuakseen yhteistyötä eri viranomaistahojen välillä.

Toimintasuunnitelma on laadittu täyttämään EU:n ympäristömeludirektiivin asettamat vaatimukset meluntorjunnan toimintasuunnitelmalle. Toimintasuunnitelma on neljäs direktiivin mukainen toimintasuunnitelma.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydetty lausunto vaikutusalueen kunnilta ja valtion valvontaviranomaisilta, Liikenne- ja viestintävirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto sekä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston ja elinkeino-osaston kommentit. Esitys on lausunnon ja kommenttien mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.5.2023
- 2 Luonnos maanteiden meluntorjunnan toimintasuunnitelmaksi 2023–2028

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Väylävirasto

16.08.2023

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 69 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI93 2001 1800 2050 59

Alv.nro

FI02012566

16.08.2023

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 17.08.2023.